

Van : L.Tjoonk
Datum : maart 2023
Betreft : Teelthandleiding erwten/gerst

Teelthandleiding erwten/gerst

Waarom zou een veehouder kiezen voor de teelt erwten/gerst:

- Hoge opbrengst in korte groeitijd

Wat voor nadelen kent van de teelt van erwten/gerst:

- Goed zaaibed noodzakelijk

Teelt erwten/gerst

Inhoudsopgave

1.0 Teelt van erwten/gerst	2
1.1 Voorwaarden aan het perceel	2
1.2 Bemesting	2
1.3 Het zaaien	2
Zaaibed en zaaitijdstip	2
Zaaizaad	2
1.4 Beheer	3
Onkruidbeheersing	3
Ziekten en plagen	3
1.5 Oogsttijdstip en opbrengst	4
Opbrengsten	4
Inkuilen	4
1.6 Voeding	4
1.7 Kosten	5

1.0 Teelt van erwten/gerst

Erwten/gerst is een combinatie van 70 % erwten en 30 % zomergerst. Erwten/gerst wordt geteeld voor vervoeding aan rundvee. Bij de oogst wordt het product af stam gemaaid, gehakseld en als GPS (Gehele Plant Silage) ingekuuld.

1.1 Voorwaarden aan het perceel

Erwten/gerst kan zowel op klei- als op zandgrond geteeld worden. Voor een goed ontwikkeld gewas moet wel de bodem op orde zijn. Dit betekent dat er een minimale pH waarde van 5.5 moet zijn.

1.2 Bemesting

De N-behoefte van erwten/gerst wordt grotendeels gedekt door de stikstofbinding uit de lucht via de wortelknolletjes van de erwten. Een startgift van 30 kg N is aan te bevelen. Met 20 m³ drijfmest wordt deze stikstofbehoefte al voldoende gedekt en hoeft er geen N in de vorm van kunstmest gestrooid te worden. Bij een teveel aan N is de kans op legering groot.

De adviesgift voor fosfaat is afhankelijk van de grondsoort, de fosfaattoestand en de gewasbehoefte. Met een drijfmestgift wordt de gewasbehoefte gedekt.

De kalibehoeftte op zand- en dalgronden komt overeen met die van granen (120 kg kali). Erwten/gerst kan worden bemest met chloorhoudende kali, b.v. K-60.

Mangaangebtek kan leiden tot vorming van “kwade” harten. Geadviseerd wordt om bij gebrek verschijnselen van mangaan het gewas te bespuiten met mangaansulfaat of mangaanchelaat.

Op zand- en dalgronden moet het MgO-gehalte in de grond voor een maximale opbrengst minimaal 75 zijn.

1.3 Het zaaien

Zaaihed en zaaitijdstip

Een goede structuur en bewerkbaarheid van de grond is belangrijker dan een vroege zaaidatum. Een goede vlakligging is ook belangrijk om geen of zo min mogelijk grond mee te nemen bij de oogst. Een te fijn zaaihed zorgt voor slemp en een te grof zaaihed voor een ongelijkmatige kieming of vogelschade.

Zaizaad

De advies zaizaadhoeveelheid bedraagt 175 – 200 kg/ha. Het is een gecombineerd product van 70 % erwten en 30 % gerst en het is aan te bevelen om voor een juiste afstelling van de zaaimachine een afdraaioproef uit te voeren. Het beste kan erwten/gerst in kleine hoeveelheden tegelijk in de zaaimachine gedaan worden om ontmenging te voorkomen. Erwten/gerst kan met een nokkenrad of pneumatische zaaimachine gezaaid worden die ook geschikt is voor de zaai van erwten. De rijafstand mag maximaal 15 cm zijn.

Bij een grotere afstand wordt het onkruid onvoldoende door de erwtenplanten onderdrukt.

Voorbeeld van structuurschade met als gevolg wisselende opkomst.

Om vogelschade te voorkomen is een zaaidiepte van twee tot drie cm gewenst. De eerste weken na het zaaien moet je alert zijn op vogels die het zaaizaad opeten. Het beste advies is om in twee keer te zaaien: eerst de erwten en dan de gerst. Een nadeel hiervan is wel dat de erwten minder goed opkomen in het zaaispoor. De beste zaaidiepte voor erwten is 3-5 cm diep en voor gerst 1-2 cm diep. De ideale zaaitijd is half maart, begin april.

Er zijn veel verschillende typen en rassen beschikbaar: groene, gele en grauwe erwten, semi-bladloze en bladrijke rassen en langstro en kortstro rassen. De groene en gele erwt behoren beide tot de meest geteelde erwten voor zowel menselijke consumptie als veevoer. Ze behoren tot de witbloeiende, ronde erwten waarvan de meeste rassen geschikt zijn als veevoer voor alle diersoorten.

De gele erwten kunnen iets beter tegen droogte, maar produceren over de jaren heen iets minder dan groene erwten. De grauwe erwt is een bontbloeiende erwt. Van de grauwe erwt is bekend dat deze minder geschikt is voor varkens en mogelijk ook voor kippen vanwege het hogere gehalte aan trypsine remmers.

1.4 Beheer

Onkruidbeheersing

In deze combinatie moeten erwten en gerst zitten die een goede onkruidonderdrukken hebben. Mocht er wel veel onkruid doorheen komen is een chemische bestrijding mogelijk. Welk middel en welke dosering je gebruikt is afhankelijk van de grootte van het onkruid en de groeistadium van het gewas. Het is aan te bevelen om vroeg een bespuiting uit te voeren op klein onkruid met een lage dosering.

Ziekten en plagen

Grauwe schimmel/Botrytis: kan in zware gewassen en bij regenachtig weer tijdens de peulzetting de bladeren en de jonge peulen aantasten. Een chemische bestrijding is mogelijk. Let dan wel op de veiligheidstermijn!

Bladluizen, bladrandkever, erwtengalmug en erwtenpeulboorder kunnen het gewas aantasten. Bij GPS-teelt wordt de shadedrempel zelden bereikt. Bij zaaien na gescheurd grasland moet er gecontroleerd worden op emelten of ritnaalden.

1.5 Oogsttijdstip en opbrengst

Het oogstmoment voor erwten/gerst is bereikt indien de erwten zacht deegrijp zijn en het gewas begint te verkleuren. Kijk daarbij naar de middelste etage. Het is zacht deegrijp als je de erwt kunt knijpen, zonder dat er vocht uitkomt. Let op dat er peulen voorkomen in verschillende afrijpingsstadia. De erwten zijn het meest bepalend voor het oogstmoment. Erwten rijpen namelijk af van onder naar boven.

Het oogsten af stam gebeurt met een hakselaar met rij- onafhankelijke oogstbek. Belangrijk is dat de draaiende schijven in de oogstbek niet te snel draaien. Zo kun je peulverlies voorkomen. De nieuwste rij-onafhankelijke oogstbekken met gelijke draaischijven zijn hiervoor geschikt. Ook zijn er goede resultaten gehaald met speciale GPS oogstbek. Belangrijk is dat het product gehakseld wordt met het gebruik van een korrelkneuzer in de hakselaar. Het optimale droge stofgehalte ligt tussen de 30 – 35 % ds.

Erwten houden water vast. Het is dan ook van belang om het gewas droog te oogsten.

Opbrengsten

Afgelopen jaar zijn er praktijkopbrengsten gehaald van 9 – 11 ton ds/ha. Deze opbrengsten worden gehaald in 100-115 dagen groei.

Inkuilen

Erwten bevatten weinig suikers. Dit wordt enigszins gecompenseerd door de toegevoegde zomergerst aan erwten/gerst, waardoor het gewas redelijk makkelijk is in te kuilen. Tussen 30-35 % ds is het belangrijk om de toplaag en de eventuele zijanten van de kuil te behandelen met conserveringsmiddel of broeiremmer. Ook kan laagsgewijs Smulsiroop worden toegevoegd voor een betere conservering. Bij droge stofpercentages boven de 35 % is het advies om de totale kuil te bedekken met bv. stoomschillen. Ook kan het gewas bij inkuilen behandeld worden met b.v. Ekokorn B (0,8 kg per ton product).

1.6 Voeding

Voedertechisch heeft erwten/gerst veel toegevoegde waarde in het melkveerantsoen. De combinatie van structuur, eiwit en zetmeel heeft een positieve invloed op de penswerking van de koe.

Analyseresultaten erwten/gerst g/kg ds

g ds	350 - 400
VEM	800 - 850
DVE	45
OEB	30
Vc-os (%)	72
ruw eiwit	135
zetmeel	200

ruwe celstof	217
--------------	-----

1.7 Kosten

Directe kosten teelt en oogst GPS in euro's per ha

Middelen	Bedrag (€)
Zaaizaad (incl. ontsmetting)	270
Meststoffen+aanwending	193
Spuitmiddelen	39
	502
Loonwerk	
Ploegen	134
Zaaiklaarmaken	63
Zaaien (excl. Meststoffen)	63
Spuiten	20
Oogsten	366
Aanrijden	71
Cultivateren	63
Slootonderhoud	28
	808
Rente+verzekering	6
Totaal	1310

(Bron: KWIN-V 2022-2023 + eigen inschatting)

De kostprijs van erwten/gerst komt op ongeveer 15,4 cent per KVEM, ervan uitgaande dat GPS een opbrengst van 8500 KVEM/ha haalt. Erwten/gerst kan goed dienen als tussengewas als een veehouder maïsland om wil zetten in grasland. Het nagewas (gras) krijgt op deze manier een hogere opbrengst. De opbrengst van het gras bedraagt dan ongeveer 3000 kg droge stof/ha.

Als je gras na maïs zaait, mis je het jaar daarop veelal de eerste snede en vaak ook een deel van de tweede snede.